сортів. Нові сорти соняшнику однорічного кондитерського напряму використання є відмінними, однорідними та стабільними, зокрема мають високий генетичний потенціал продуктивності, добре адаптовані властивості та господарську цінність. Аналіз Реєстру сортів рослин України показав, що сортимент соняшнику однорічного кондитерського напряму використання складає на сьогоднішній день 23 сорти.

Ключові слова: *сорт, ознаки, кваліфікаційна експертиза, ботанічний вид, господарські показники.*

УДК 633.15:631

Результаты изучения эталонных сортов мировой коллекции кукурузы согласно UPOV в условиях Молдовы

Спыну А., Мистрец С.

Институт Растениеводства Порумбень, с. Пашкань, Кишинев, Криуленский район, Республика Молдова, 4834, e-mail: silvia.mistret@yahoo.com

Цель. Определение выраженность изученных признаков в условии центральной зоны Молдавии. **Цель.** Изучить 17 линий кукурузы мировой коллекции, используемые в качестве эталонных сортов в методике TG/2/7, разработанная рабочими группами конвенции UPOV. **Методы.** В работе использованы полевые и лабораторные методы. Использовались количественные измерения и сравнительные методы. **Результаты.** В статье описаны результаты, полученные на базе изучения 17 линий кукурузы мировой коллекции, используемые в качестве эталонных сортов в методике TG/2/7, разработанная рабочими группами конвенции UPOV. Представлены данные, полученные при оценке 3-х количественных признаков: «длина початка» (28), «диаметр початка» (29) и «число рядов зёрен» (30) и 3-х качественных признаков: «форма початка» (31), «тип зерна» (36) и «цвет зерна» (40) из Руководства UPOV. **Выводы.** Было подтверждено эффективное использование эталонных сортов, использованные для длины початка (28) и диаметра початка (29), для технической экспертизы линий кукурузы, а эталонные образцы для числа образцов зёрен (31), могут также использоваться для технической экспертизы гибридов. Качественные признаки початка: «форма початка», «цвет зерна» и «тип зерна» стабильны и выраженность этих признаков не варьируют в зависимости от климатических условий. При проведения технической экспертизы линий, сортов и гибридов кукурузы, изученные эталонные сорта для этих признаков могут успешно использоваться.

Ключевые слова: *початок, зерно, кукуруза, эталонный сорт, линия, гибрид*

Anzhela Spynu
https://orcid.org/0000-0001-9167-2889
Silviya Mistrets
https://orcid.org/0000-0002-8913-7198

УДК 338.43

Ефективність технічного оновлення системи УІЕСР

Трофімова, Г. В.

*Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева 15., м. Київ, 03041, Україна, *e-mail: trofimova_av@ukr.net*

Мета. Дослідження та оцінка ефективності технічного забезпечення УІЕСР. **Методи.** Економіко-статистичний аналіз, зокрема його прийом – порівняння, ситуаційний підхід. **Результати.** У теперішніх умовах трансформаційних процесів економіки України для забезпечення конкурентоздатності вітчизняних наукових розробок необхідно мати сучасні науково-виробничі потужності. В такій атмосфері подальший розвиток Українського інституту експертизи сортів рослин (УІЕСР) та стабілізація його на міжнародному науковому ринку можливі за умов зміцнення та інтенсифікації використання власного ресурсного потенціалу. Тому одним із пріоритетних напрямів УІЕСР є забезпечення та оновлення матеріально-технічної бази адаптованої до світових стандартів. Упродовж 2018 – 2020 років оновлення матеріально-технічної бази системи УІЕСР, відповідно науково-виробничих потреб, суттєво збільшиврівень технічної готовності основних засобів. Утім завантаженість основних засобів надостатньо повна через

Hanna Trofimova
https://orcid.org/0000-0001-6003-880X

наявність застарілої техніки, що вичерпала термін амортизації. Підтвердженням цього є зниження показника фондомісткості за досліджуваний період лише на 25,1%, з рівня 9,75 до 7,30, а фондовіддача збільшилась тільки на 40,0% (з 0,10 до 0,14) при зростанні балансової вартості основних виробничих засобів на 70,0%. Варто констатувати, що нарощення матеріально-технічних ресурсів уможливили збільшення рентабельності на 50 в. п. Низький рівень технічної готовності основних засобів призводить до надмірного навантаження робочого процесу та до істотних втрат робочого часу. У 2020 році рівень навантаження земельної площі на трактор по системі УІЕСР становив в середньому – 22,9 га, тоді як у Франції – 14, Німеччині – 5 га на один трактор. В такій ситуації досить проблематично виконувати всі необхідні технологічні операції в оптимальні строки, щоб вчасно посіяти сільськогосподарські культури та забезпечити мінімальні втрати при збиранні вирощеного врожаю. **Висновки.** Подальше використання системного підходу із застосуванням комплексу взаємодоповнювальних методів економічних досліджень дозволить всебічно оцінити використання матеріально-технічних ресурсів УІЕСР та застосувати оптимальні напрями модернізації науково-технічних потужностей.

Ключові слова: *ефективність; фондомісткість; фондовіддача, рентабельність.*

УДК 633.16:631.527

Характеристика за продуктивністю зразків ячменю ярого в зоні Південного Лісостепу України

Холод, С. М.[1*], Іллічов, Ю. Г.[1], Музафарова, В. А.[2]

[1]Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН України, вул. Академіка Вавилова, 15, с. Устимівка, Глобинський р-н, Полтавська обл., 39074, Україна, [*]e-mail: svitlanakholod77@ukr.net

[2]Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН України, Московський пр. 142, Харків, 61060, Україна, e-mail: ncpgru@gmail.com

Мета. Оцінити зразки ячменю ярого різного еколого-географічного походження в умовах південної частини Лісостепу України за комплексом показників продуктивності для виділення найцінніших зразків та скласти їхній опис. **Методи.** Польові, лабораторні, статистичні. **Результати.** Упродовж 2018–2020 рр. в умовах Устимівської дослідної станції рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН за ознаками продуктивності досліджено, оцінено та описано 25 зразків ячменю ярого різного еколого-географічного походження. У польових і лабораторних умовах визначено такі показники врожайності й продуктивності, як маса 1000 зерен, висота рослин та довжина колоса, кількість колосків і зерен у колосі, маса колоса та зерна з нього, скоростиглість зразків. Виділено зразки з високою адаптивністю і високим рівнем урожайності: 'Стимул', 'Контраст', 'МІП Вісник'(UKR), 'Ранний', 'Целинный' (KAZ), 'Trebon', 'Polygena' (CZE), 'Lilly' (DEU) – 432–495 г/м^2, що на 6–24% більше стандарту 'Командор' (UKR). За роки досліджень озерненість колоса варіювала від 15,6 до 26,6 шт. Найсприятливішим для росту і розвитку рослин виявився 2018 рік де середня озерненість колоса – 24,0 шт. Менш сприятливими виявились 2019–2020 рр. за нижчої кількості зерен з колоса (22,2 та 22,5 шт. відповідно). Маса 1000 зерен у зразків різнилась за роками досліджень. Зразки 'Созонівський', 'Стимул', 'СН 28' (UKR), 'Поволжский 16', 'Омский 100' (RUS), 'Ранний' (KAZ) мали стабільні показники за масою 1000 зерен. Маса зерна з колоса в зразків ячменю ярого варіювала від 0,70 до 1,70 г. Виділено стабільні зразки – 'Арістей', 'МІП Вдячний', 'Тівер', 'СН 28', 'Статок' (UKR), 'Поволжский 16' (RUS), 'Целинный 30', 'Ранний' (KAZ), 'Gateway', 'CDC Gainer' (CAN). **Висновки.** Виділено зразки з матеріалу ячменю ярого за показниками продуктивності, які можна рекомендувати як вихідний матеріал у селекції на підвищення продуктивного потенціалу культури в умовах Південного Лісостепу України.

Ключові слова: *ячмінь ярий; зразок; продуктивність; цінні господарські ознаки*

Svitlana Kholod
http://orcid.org/0000-0002-2443-0879
Yuri Illichev
http://orcid.org/0000-0003-0887-7467
Valentina Muzafarova
http://orcid.org/0000-0003-0415-0164